

15. Forum jadransko-jonskih gospodarskih komora

Drač, 11.-13. svibnja 2015. g.

Zaključci sa okruglih stolova:

ŽENSKO PODUZETNIŠTVO

I ove je godine okrugli stol ženskog poduzetništva bio jako dobro posjećen: 40 žena poduzetnica i drugih stručnjaka iz cijelog jadransko-jonskog područja.

Nastavno na iznijete stavove na temu "Klasteri i umrežavanje u ženskom poduzetništvu. Primjeri i nove mogućnosti u kontekstu nove Jadransko jonske regije" kao i slijedom duge i konstruktivne rasprave tijekom koje je jasno iskazana zajednička želja da se podigne svijest o značaju poduzetnica, došlo je do slijedećih zaključaka:

- talijanski grad Udine izabran je za slijedećeg domaćina 9. kongresa poduzetnica
- kroz razmjenu iskustava o klasterima potvrdila se potreba i značaj za suradnjom sa lokalnim civilnim sektorom u cilju podrške osnivanju klastera. Razvoj klastera nailazi na brojne birokratske i administrativne probleme, što je također posebno izraženo i u poduzetništvu žena
- budući je više puta naglašena nužnost zajedničkih projekata, Okrugli stol predlaže da Forum da podršku budućem projektu o klasterizaciji na jadransko-jonskoj razini u ženskom poduzetništvu. Naime, stol je pokazao da ženama poduzetnicama nedostaje znanja, edukacije i dobre prakse. Taj bi se projekt razradio do sljedećeg 9. kongresa poduzetnica i na njemu bi se izložio
- Okrugli stol ženskog poduzetništva i mreža gospodarskih komora mogu dati profesionalnu potporu ženskom poduzetništvu (kroz edukacije, gospodarske susrete itd.), kao i u suradnji s drugim udrugama sustava gospodarskih komora poput Ascame i Eurochambersa
- dogovorena je razmjena znanja između talijanske Unioncamere i zemalja u kojima nema stalnog i pouzdanog praćenja i metodologije prikupljanja i analize podataka o ženskom poduzetništvu u zemljama. Naime, određene razvojne aktivnosti se mogu planirati samo na temelju pouzdanih i istinitih podataka.

RIBARSTVO I AKVAKULTURA

Okrugli stol ribarstva i akvakulture je u središte svoje rasprave postavio temu "Klasteri - udruživanje kao efikasan instrument za jačanje konkurentnosti sektora akvakulture", što je u skladu sa plenarnom sjednicom Foruma, a posebno sa aktivnostima 1. stupa akcijskog plana EUSAIR strategije "Rast plave ekonomije" koji se upravo odnosi na ribarstvo i razvoj klastera.

Kao što je i navedeno u navedenom Stupu, najvažniji aspekti ovog sektora odnose se na jačanje administrativnih kapaciteta kao i na jačanje znanstvenog istraživanja, inovacija u sustavu klastera i brendiranja. Na temelju ovih ulaznih informacija i sudjelovanja stručnih predavača izvodi se slijedećih 5 zaključaka:

1. S obzirom na heterogenost politika klastera od zemlje do zemlje, nužno je odrediti najpovoljniju politiku za stvaranje klastera, posebno na regionalnom nivou. Iz navedenog razloga, a kako bi se bolje razumjeli zajednički ciljevi poslovnih subjekata, Okrugli stol predlaže organizaciju javne inicijative kako bi se ukazalo na zajedničke koristi koje poslovni subjekti mogu ostvariti u razmjeni stručnih savjeta u okviru ovako uspostavljenih partnerstava, tamo gdje se ukaže potreba za stručnim znanjem
2. Poboljšanje klaster menadžmenta (gdje ono postoji) kako bi se ponudila kvalitetnija usluga uključenim poslovnim subjektima i poboljšala njihova inovativna sposobnost

3. Pokretanje aktivnosti klastera na regionalnom nivou, a u svrhu rješavanja problema infrastrukture u lukama koje nisu prikladne za sektor ribarstva (u Albaniji i Crnoj Gori) i, u skladu s navedenim, priprema projektnih prijedloga koji bi se financirali iz EU fondova
4. Proslijediti informacije o EU fondovima za pomorsku politiku i ribarstvo Europske Unije (FEAMP) zemljama koje nisu članice Europske unije sa posebnim osvrtom na FLAG (fisheries, local action group) teritorijalne grupe koje upravljaju fondovima 4. stupa EMFF-a. Okrugli stol predlaže pripremanje projektnih prijedloga vezano uz razmjenu iskustava i dobre prakse o funkcioniranju FLAG-a u Italiji i Grčkoj drugim zemljama jadransko-jonskog područja.
5. Planiranje i razvijanje projekata koji se odnose na uzgoj školjki u akvakulturi, važnom sektoru ribarstva jadransko-jonskog područja. Ujedno mapiranje područja u kojima se mogu uzgajati različiti vodeni organizmi koji su sigurni za čovjeka i produktivno samoodrživi.

POLJOPRIVREDA

“Ruralni razvoj i ekološka poljoprivreda” bila je radna tema na Okruglom stolu za poljoprivredu, s posebnim osvrtom na organsku poljoprivredu, samim tim što se ista smatra tržišnom nišom jadransko-jonske regije. Dva glavna zaključka proizišla su iz vrlo intenzivne rasprave:

1. Jačanje kvalitete proizvoda organizacijom edukacija i radionica na temu proizvodnje kvalitetnih proizvoda tradicionalnih za zemlje Jadransko-jonske regije, poput maslinovog ulja, vina i ostalog.
2. S obzirom na kompleksnost poljoprivrednog sektora i važnost jadransko-jonskog područja, okrugli stol ima namjeru organizirati međunarodnu znanstvenu konferenciju na temu klastera u poljoprivredi, posebno vezano za organski uzgojene proizvode na ovom području koji imaju komparativne prednosti u uzgoju. Tom prilikom žele se uključiti, osim vlade osam država, komore i tri regionalna foruma (Forum AIC, Forum gradova Jadransko-jonske regije, Uniadriion i Jadransko jonska inicijativa). Cilj je promocija poljoprivrede u regiji razmjenom znanja i prijenosom znanja i ideja. Iz ove inicijative očekuju se konkretni rezultati i projektne ideje vezane za klastere organskog uzgoja kao i mogućnosti umrežavanja sa gospodarstvenicima iz navedenog sektora.

TRANSPORT

Okrugli stol za transport se ove godine sastojao od brojnih prezentacija, većinom iz Albanije, Italije i Grčke, a središnja tema je bila „Pomorski prijevoz među lukama Jadransko-jonske regije“.

Nastavno na analize nastale na temelju prezentacija sudionika o trenutnom stanju pomorskog prometa putnika, robe i kontejnera kao i o sektoru kruzera u smislu ekonomske krize, raspravljalo se o nekoliko činjenica i doneseni su određeni zaključci:

- u 2014. registriran je pad prometa roba (pad od 6,3% na 5,7%). Unatoč lošem rezultatu u segmentu putnika i kruzera, tržište kruzera predstavlja važnu priliku za rast, kako za luke tako i za turizam i neophodno ga je dalje razvijati.
- intermodalni promet ostaje primarni faktor razvoja luka i zadane regije. Posebno se na okruglom stolu raspravljalo o luci Ancona zbog njene strateške pozicije u odnosu na trajektni promet prema zapadnim balkanskim zemljama i Grčkoj zahvaljujući intermodalnosti koja omogućava konkurentan promet kako za prijevoz roba tako i za prijevoz putnika. Štoviše naglašeno je da je luka Ancona strateška višenamjenska luka jer je dio skandinavsko mediteranskog koridora
- u Jadransko-jonskoj regiji treba uzeti u obzir i luke u porastu koje nedovoljno koriste svoje potencijale u odnosu na trenutne tendencije i ekonomsku realnost. Albanske luke su ovdje primjer. Prema mišljenju albanskog instituta za promet Albanija pokušava poboljšati infrastrukturu luka kako bi dostigla potrebne europske standarde. Luka Drač, kao glavna albanska luka, dostiže promet od 78% u robama (posebno minerali i željezo) i povezana je sa koridorom 8 koji iz Barija (Italije) prometuje prema Bugarskoj na Crnom moru

- nadalje, tijekom okruglog stola sudionici su imali priliku saznati detalje o jadranskom modelu održive mobilnosti u sektoru zdravstvene zaštite. Projekt čiji je osnovni cilj uspostavljanje bolje regionalne suradnje u sektoru zdravstva, definirajući i implementirajući prometne usluge uvodeći ICT rješenja.

ZAJEDNIČKI OKRUGLI STOL TURIZMA I ZAŠTITE OKOLIŠA

Brojni sudionici okruglog stola za turizam i zaštitu okoliša ove godine stavili su naglasak na temu „Umrežavanje tvrtki za kulturni i održivi turizam“.

Polazeći od detaljne analize prioritarnih akcija za izvršnu fazu Thematic Steering Group (TSG) za svaki stup su na okruglom stolu definirani slijedeći prioritati:

- djelovati u sinergiji sa regionalnim nadležnim institucijama i ostalim relevantnim subjektima radi sistemskog upravljanja strateškim sektorom održivog turizma u cilju prikupljanja koordiniranih projektnih prijedloga kako bi se postigla maksimalna programska integracija među regionalnim fondovima POR FESR 2014/2020, sa stajališta makroregije i prioriteta TSG-a za svaki EUSAIR stup
- Razvijati Adrion brand u cilju njegovog službenog prepoznavanja. Njegova struktura ne mora biti znak prepoznavanja jednog turističkog identiteta, već bi se trebao smatrati izvornim odrazom cijelog lanca proizvoda, kulturnog i prirodnog nasljeđa, i ideje jednog inovativnog pothvata koji je snažno obilježen pripadnošću jadransko-jonskom području. Kao posljedica navedenog, nužno je djelovati u sinergiji s ciljem razotkrivanja branda Adiron na svim teritorijalnim nivoima (lokane institucije, strukovna udruženja, javne ustanove, škole, tour operatori...itd) u smislu zajedničkih promotivnih i projektnih inicijativa
- poboljšati turističku ponudu kroz tri stupa: dostupnost, održivost i kvaliteta
- djelovati u sinergiji kao Tajništvo zajedno sa Forumom jadransko-jonskih gradova te Sveučilištem (Uniadrion) u koordinaciji sa Jadransko-jonskom inicijativom. Ovo se nameće kao najefikasnije rješenje uz istovremeno poštivanje autonomije i mogućnosti samostalnog predlaganja koje će svaki Forum sigurno zadržati u trenutku kada se od svih budu tražile konkretne projektne aktivnosti
- cijeliti kulturnu baštinu područja podržavajući stvaranje start-upova i obrazovanja novih kreativnih poduzetnika u ovoj djelatnosti
- na svim nivoima dati posebnu važnost upotrebi ICT instrumenata u stvaranju svih formalnih i neformalnih veza između novonastalih malih i srednjih tvrtki i izvoznih tržišta
- namjerava se posvetiti posebna pažnja u obrazovanju, kako u sektoru turizma (kreativnom i kulturnom) tako i u zaštiti okoliša, a vezano za zaštitu mora i obale

OKRUGLI STOL ZA UPRAVLJANJE EU PROJEKTIMA

Ovaj okrugli stol, na temelju obaveze preuzete na prošlom Forumu održanom 2014. na Krku, što je i potvrđeno na vanrednoj sjednici u Zagrebu 13. ožujka, smatra poželjnim aktiviranje novih instrumenata kako bi se olakšalo umrežavanje i uspostavljanje partnerstava kako između članova Foruma AIC tako i šire.

S navedenim ciljem stvoriti će se operativna, jasno geografski određena platforma u sklopu službene web stranice Foruma, preko koje će se razmjenjivati informacije, znanja, iskustva u sektoru upravljanja EU projektima.

Okrugli stol za upravljanje EU projektima predlaže obnavljanje aktivnosti i funkcioniranja okruglih stolova Foruma AIC koje bi nadalje rezultiralo u stvaranju konkretnih projektnih prijedloga koje treba razvijati u okviru mogućnosti koje pružaju europski programi.

Očekuje se da će i predsjedavajući i tajništvo okruglih stolova učiniti veće napore kako bi predložili projektne prijedloge određenog okruglog stola.

U tu svrhu pripremiti će se jedinstven obrazac koji će nadalje biti poslan predstavnicima tajništva kako bi se pojednostavnila procedura skupljanja operativnih i održivih projektnih ideja.

Štoviše, predstavnici okruglog stola dogovorili su početak zajedničke aktivnosti lobiranja unutar sustava gospodarskih komora u smislu novog upravljanja makroregijom.

Pozitivno su ocijenili pripremu dokumenta pod nazivom „EUSAIR – Moving from consultation to actions – A selection of project proposals for the Adriatic and Ionian social and economic development and competitiveness – The AIC Forum contribution to the EUSAIR Stakeholders Platform“. Ovo bi trebao biti zbirni dokument koji registrira provedene aktivnosti koordinacije europskih projekata u okviru Forum AIC koji će se koristiti na svim susretima na kojima će biti potrebno prezentirati ulogu komorskog sustav u upravljanju i podršci korisnicima online platforme EUSAIR.

U tu svrhu poslat će se članovima radne grupe za projekte upitnik kako bi se prepoznale prioritetne teme i konkretni projektni prijedlozi koji se odnose na iste u pogledu njihovog uključivanja u ovaj dokument, ali prije svega njihova što hitnija razrada u susret novim europskim pozivima koji će biti raspisani u narednom periodu.

S tom namjerom okrugli stol na temu upravljanja EU projektima smatra prioritetnim usmjeriti kapacitete na ne tako brojne ali značajne projektne prijedloge koje treba razvijati na komorskom nivou, a koji su od strateške važnosti za gospodarske komore. Takav zajednički operativni zadatak će se realizirati putem povezivanja, koordinacije i provođenja projekata koje će svaka pojedinačna komora udružena u Forum AIC moći samostalno implementirati tijekom godina, optimizirajući odnose koji su uspostavljeni unutar okruglog stola za projekte.